

Je kunt nauwelijks zeggen dat Obama de verkiezingen heeft gewonnen. Eerder dat Romney er beter in slaagde ze te verliezen.

De verkiezingen hadden voor de Republikein een makkie moeten zijn. De grootste economische crisis sinds 75 jaar; Obama die honderden miljarden dollars aan de banken geeft die hier de meeste schuld voor dragen; honderdduizenden mensen die hun huizen aan diezelfde banken kwijtraken.Hoe lukt het Romney dan toch om te verliezen? Door grote groepen kiezers van zich te vervreemden. De Latino's bijvoorbeeld, de grootste minderheid van het land, en een die in het verleden wel eens Republikeins stemde; Romney verlangde 'zelfverwijdering' van migranten, en 71 procent van de Latino's stemde op Obama. En vrouwen, waarvan na herhaalde Republikeinse bagatellisering van verkrachting, 55 procent op Obama stemde. En uiteraard mensen met inkomens onder de 30.000 dollar per jaar, waarvan 63 procent voor Obama koos.

Een paar maanden geleden, na de opmerking van Romney dat 47 procent van de kiezers altijd Democratisch zou stemmen omdat ze 'van de overheid leefden', leek Obama af te stevenen op een grote overwinning. Er werd gesuggereerd dat de Democraten zelfs de meerderheid terug konden winnen in het Huis van Afgevaardigden.En toen ging Obama op zijn beurt beter zijn best doen om te verliezen. In het eerste debat gaf hij bijna ieder voordeel weg aan Romney. Bijvoorbeeld door te zeggen dat hij het grotendeels eens was met Romney over de Social Security, het meest geliefde overheidsprogramma, dat Romney wilde privatiseren.

Gepsychologiseer

Veel commentatoren zoeken naar psychologische verklaringen voor de zwakheden van Obama. Maar de belangrijkste factor is niet psychologisch maar politiek. Ook de Democraten zijn een partij van het kapitaal, een partij dus die wel degelijke dezelfde kant op wil als de Republikeinen, hoewel in lager tempo. Daarom ging Bill Clinton, een totaal andere persoonlijkheid dan Obama, als president akkoord met de praktische afschaffing van de bijstand, een daad van sociale afbraak die veel verder ging dan alles wat Obama tot nu toe heeft gedaan.

En toch speelt Obama's persoon een rol: ze maakt het hem onmogelijk om voor de aanval te kiezen. Het is een onvermogen dat veel te maken heeft met het feit dat hij de eerste zwarte president is. Het racisme in de VS gaat zo diep en veel blanken projecteren hun schuldgevoelens zo hevig op zwarten, dat zelfs een keurige, beleefde, gereserveerde professional als Obama door bijna de helft van de blanke bevolking wordt gezien als een islamitische, marxistische, Afrikaanse antikoloniale militant die 'Amerika haat'. Stel je maar voor dat hij in het openbaar kwaad was geworden. Hij zou nooit verder gekomen zijn dan Jesse Jackson: evenals Obama een slimme, welbespraakte zwarte kandidaat, maar een die altijd politiek marginaal is gebleven.

Vooral om politieke, maar deels ook om persoonlijke, redenen probeert Obama niet eens mensen te mobiliseren voor progressieve doeleinden. Het antwoord op de vraag 'wat heeft Obama eigenlijk gewonnen', is: het recht het boegbeeld te zijn van nog vier jaar (geleidelijke) verrechtsing.

Compromis

Voor veel Democratische kiezers is dit een bron van frustratie: de man die vier jaar eerder change preekte, bepleitte deze keer bijna geen verandering. De meeste van zijn onvervulde beloftes van vier jaar geleden, zoals maatregelen tegen klimaatverandering, hulp aan de wegkwijnende vakbonden, en een staat voor de Palestijnen, heeft Obama in de ijskast gezet. Zijn prioriteit voor het komende jaar is een groots compromis met de Republikeinen over de begroting.

En dit terwijl Obama hele goede redenen heeft om juist geen duimbreed toe te geven aan de Republikeinen. Op 1 januari verlopen namelijk de belastingvoordelen die Bush aan de allerrijksten gaf, zodat miljarden de schatkist in zullen vloeien en het tekort afneemt. Als er op dat moment geen budgetovereenkomst is, komt maar liefst de helft van een hele reeks verplichte bezuinigingen automatisch uit de militaire begroting. De andere helft zou weliswaar uit sociale programma's komen die arme en werkende mensen hard nodig hebben maar toch moeten de Republikeinen, de loopjongens van miljonairs en wapenindustrie, doodsbang zijn voor zo'n scenario.

Een compromis met de Republikeinen kan alleen betekenen dat de rijken minder belastingen betalen, de wapenindustrie meer krijgt, en er nog meer bezuinigt wordt op sociale programma's. Toch lijkt Obama alles op alles te zetten om juist zo'n compromis te bereiken.Dat de hele en halve gekken om Romney heen niet aan de macht zijn gekomen, is een opluchting, maar nu is het aan links om Obama tegen te houden bij het uitvoeren van veel van hun gekke plannen.

Dit artikel verscheen eerder op Grenzeloos